

ปีที่ 51 ฉบับที่ 20 : 29 พฤษภาคม 2563

Volume 51 Number 20 : May 29, 2020

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

การสอบสวนการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด บริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561

(An investigation injury of Portuguese man-of-war at the beach in Muang District, Songkhla Province, Thailand, 17-23 February 2018)

✉ aree_tamad@hotmail.com

อารีย์ ตาหมาด และคณะ

บทคัดย่อ

ความเป็นมา : วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 ทีมสอบสวนโรคสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา รับแจ้งว่าพบผู้ได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุน 21 ราย รักษาที่โรงพยาบาลสงขลา จึงร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา สำนักงานระบาดวิทยา และศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ดำเนินการสอบสวนโรคเพื่อยืนยันการวินิจฉัยและการระบาด อธิบายลักษณะทางระบาดวิทยา ทราบปัจจัยเสี่ยง และให้ข้อเสนอแนะมาตรการควบคุมโรค

วิธีการศึกษา : ศึกษาเชิงพรรณนา โดยทบทวนข้อมูลการสำรวจตัวอย่างแมงกะพรุนและเวชระเบียนผู้ป่วยของโรงพยาบาลใกล้หาด 6 แห่ง สัมภาษณ์ผู้ป่วยและผู้ปกครอง ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติมศึกษาทางห้องปฏิบัติการโดยเก็บตัวอย่างแมงกะพรุนส่งจำแนกชนิดโดยเทคนิคทางชีวโมเลกุล และศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษา : ช่วงวันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561 พบผู้ป่วย 32 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง เท่ากับ 1:1 มีฐานอายุ 8 ปี (อายุตั้งแต่ 1-47 ปี) พบการบาดเจ็บสูงสุดวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 12.00-17.59 น. อาการทางคลินิกที่พบมากที่สุด คือ ปวดแสบร้อน ร้อยละ 96.9 และพบแผลรอยแดง ร้อยละ 87.5 ส่วนใหญ่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ถูด้วยผักบุ้งทะเล ร้อยละ 37.5 หาดชลทัศน์

เกิดเหตุสูงสุด ร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ หาดสมิหลา ร้อยละ 18.8 และหาดเก่าแสง ร้อยละ 9.4 จากการสังเกตแมงกะพรุนพบเป็นชนิด *Physalia utriculus* โดยมีความหนาแน่นประมาณ 25 ตัว/100 เมตร จากการสำรวจชายหาดพบป้ายเตือนให้ความรู้การปฐมพยาบาลยังไม่ถูกต้องและบางจุดไม่พบเสาน้ำส้มสายชูหรือมีเสาน้ำส้มสายชูไม่ได้เติมน้ำส้มสายชู

ข้อเสนอแนะ : 1) เทศบาลนครสงขลาปรับเนื้อหาความรู้ในป้ายการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้ถูกต้อง และเพิ่มจำนวนป้ายความรู้การปฐมพยาบาลและเสาน้ำส้มสายชูให้เพียงพอ รวมถึงจัดให้มีพนักงานดูแลความปลอดภัยและให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด โดยเฉพาะช่วงวันหยุดยาวหรือเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก 2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีผู้ได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุนแก่บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ในองค์กรส่วนท้องถิ่นอาสาสมัครที่ช่วยดูแลนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด ตลอดจนประชาชนที่พักอาศัยตามแนวชายหาด และ 3) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาจัดระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากแมงกะพรุน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการรายงานโรค

คำสำคัญ : การบาดเจ็บจากแมงกะพรุน, แมงกะพรุนหัวขวด, ชายหาด, จังหวัดสงขลา

◆ การสอบสวนการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด บริเวณชายหาด อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561	289
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 20 ระหว่างวันที่ 17-23 พฤษภาคม 2563	298
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 20 ระหว่างวันที่ 17-23 พฤษภาคม 2563	299

บทนำ

แมงกะพรุนหัวขวด (Portuguese man-of-war) ในเมืองไทยมีหลายชื่อ เช่น แมงกะพรุนขวดครีบเขียว แมงกะพรุนขวดเขียว แมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกส และแมงกะพรุนไฟเรือรบโปรตุเกส⁽¹⁾ แมงกะพรุนหัวขวดไม่ใช่แมงกะพรุนจริง ๆ แต่เป็น colonies ของ Siphonophores (class Hydrozoa)⁽²⁾ มีอย่างน้อย 2 สายพันธุ์ โดยสายพันธุ์แรกมีหนวดสายยาวเท่า ๆ กันหลายสาย (*Physalia physalis*) ทำให้เกิดอาการทั้งระบบ ส่วนอีกสายพันธุ์หนึ่งมีหนวดสายยาวสายเดียวเห็นชัดและมีหนวดสั้น ๆ หลายสายรวมอยู่ด้วย (*Physalia utriculus*) ซึ่งไม่ค่อยทำให้เกิดอาการรุนแรง อาการเมื่อโดนพิษ คือ เจ็บปวดอย่างทันทีพร้อมเกิดรอยแดง จากนั้นไม่นานจะเกิดตุ่ม papules กระจัดกระจาย ความเจ็บปวดจะทวีความรุนแรงมากขึ้น (violent aching pain) สังเกตเห็นอาการมากกว่ารอยแผลที่ปรากฏ ลักษณะเด่นคือแผลเรียงตัวเหมือนเมล็ดถั่ว เป็นรอยนูนรูปไข่แยกเรียงกัน และมีรอยแดงล้อมรอบ ในรายที่รุนแรงพบเกิดตุ่มน้ำขึ้นได้ โดยทั่วไปตุ่มน้ำจะค่อย ๆ บรรเทาลงภายใน 24 ชั่วโมง อาการปวดบริเวณที่โดนจะลดลงภายใน 2 ชั่วโมง การตรวจพิสูจน์กระเปาะพิษของ

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : แพทย์หญิงจวลัยรัตน์ ไชยฟู

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์ธราวิทย์ อุปพงษ์

กองบรรณาธิการ

คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สุขุมภูจินันท์ ศศิธน์ มาแอเดียน
พัชรี ศรีหมอก นพจักร อังคะนิจ

ผู้เขียนบทความ

อารีย์ ตาหามาต¹, พันธนี ธิติชัย², หทัยทิพย์ จุทอง¹,
อิฏฐผล เอี้ยววงศ์เจริญ³, กิรติกานต์ กลัดสวัสดิ์²,
นันทพร กลิ่นจันทร์², สุภาพร องสรา⁴

¹ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา,

² สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค,

³ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา,

⁴ ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทย
ตอนล่าง

แมงกะพรุนสามารถทำได้ในสถานพยาบาลที่มีกล้องจุลทรรศน์ โดยใช้แผ่นเทปใสแปะตรงรอยสายหนวดแมงกะพรุนแล้วดึงออกมาหงายขึ้น นำแผ่นกระจกวางทับ เอาเทปสปีด แล้วส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ เทคนิคนี้เรียกว่า Sticky tape method⁽³⁾

สถานการณ์การบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวดทั่วโลกยังไม่มีรายงานอย่างเป็นทางการ แต่พบเป็นสาเหตุการบาดเจ็บได้บ่อยตามชายฝั่งด้านตะวันออกของออสเตรเลีย ราว 10,000 รายต่อปี รายงานการตาย 3 ราย จากประเทศอเมริกา ทุกรายเกิดจากชนิด *Physalia physalis* จากรายงานผู้บาดเจ็บจากพิษ *Physalia* ของยุโรปพบว่าช่วงหน้าร้อนปี 2551 มีอุบัติการณ์ของผู้บาดเจ็บ 40 ราย เกิดเหตุวันเดียวกันที่ชายฝั่งทะเลตอนใต้ของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 แถวชายฝั่ง Aquitaine พบผู้บาดเจ็บจำนวน 154 และ 885 ราย ตามลำดับ⁽³⁾

สถานการณ์การบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวดในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ชายไทยตำแหน่งหัวหน้าพนักงานกู้ชีพชายหาดในเดือนพฤษภาคม 2556 ให้ข้อมูลว่า “เกิดเหตุเมื่อราวสิบกว่าปีที่ผ่านมา ขณะว่ายน้ำออกจากฝั่ง ระดับความลึกไม่น้อยกว่า 2 เมตร โดนแมงกะพรุนหัวขวดขนาดนี้ไปงัดที่ลอยอยู่ผิวน้ำ มีสายยาวราวหนึ่งเมตรพาดที่อกเฉียงไหล่ซ้ายถึงชายโครงขวา” ในเดือนมิถุนายน 2557 พบ *Physalia utriculus* ที่เกาะราชา จังหวัดภูเก็ต ผู้บาดเจ็บมีอาการเจ็บปวดบริเวณที่โดนและใจสั่น⁽³⁾

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา (สคร.12) ได้รับแจ้งจากทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT) ของสคร.12 ผ่านทางไลน์กลุ่มว่าพบผู้บาดเจ็บจากการสัมผัสแมงกะพรุนไม่ทราบชนิดบริเวณหาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสงขลาเป็นผู้ป่วยนอก 21 ราย ผู้ป่วยใน 2 รายพบอาการปวดแสบปวดร้อน ปวดตามร่างกาย บวมแดง ชา และแน่นหน้าอก ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สคร.12 จึงร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา สำนักระบาดวิทยา และศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ดำเนินการสอบสวนโรควันที่ 19-23 กุมภาพันธ์ 2561

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยืนยันการวินิจฉัยและการระบาด
2. อธิบายลักษณะทางระบาดวิทยา
3. ทราบปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรค
4. ให้ข้อเสนอแนะมาตรการควบคุมโรค

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสถานการณ์การบาดเจ็บจากแมงกะพรุน 5 ปี ย้อนหลังตามวันรับรักษาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556–23 กุมภาพันธ์ 2561 ในจังหวัดสงขลา โดยทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาล 6 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลสงขลา ระโนด สทิงพระ เทพา กระแสสินธุ์ และจะนะ จากระหัส ICD-10 ดังนี้ T635, T636, X2674, X2699, X2688, X2689, X27, X2799, X29, X2912, X2972, X298, X2999, W568, W5699, W5689

2. สัมภาษณ์ผู้ป่วย ผู้ปกครอง และผู้ประกอบการบริเวณชายหาด ทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของโรงพยาบาลสงขลา เกี่ยวกับอาการ วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ณ จุดเกิดเหตุ การรักษาผู้บาดเจ็บ และค้นหาผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม โดยกำหนดนิยามผู้ป่วยที่ตัดแปลงจากแนวทางการรักษาและป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากแมงกะพรุน Box jellyfish กับ Portuguese man-of-war ของสำนักกระบาดวิทยา⁽³⁾ ดังนี้

- ผู้ป่วยเข้าข่ายการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด (Probable case) คือ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล สงขลา ตั้งแต่วันที่ 17–23 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ถูกวินิจฉัยด้วยรหัส ICD-10 ดังนี้ T635, T636, X2674, X2699, X2688, X2689, X27, X2799, X29, X2912, X2972, X298, X2999, W568, W5699, W5689 โดยมีประวัติโดนแมงกะพรุน หรือพบเห็นแมงกะพรุนหัวขวดขณะว่ายน้ำหรือพบลอยมาติดชายหาด และมีอาการปวดแสบ ร้อน หรือรอยแดง หรือบวมแดง

- ผู้ป่วยยืนยันการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด (Confirmed case) คือ ผู้ป่วยเข้าข่ายที่สามารถยืนยันสายพันธุ์ของแมงกะพรุนที่สัมผัสได้ว่าเป็นแมงกะพรุนหัวขวดจากแมงกะพรุนที่จับได้ในบริเวณที่เกิดเหตุการณ์หรือจากการตรวจพิสูจน์ที่เก็บมาจากบาดแผลของผู้ป่วยด้วย sticky tape method

3. การศึกษาทางห้องปฏิบัติการ ดังนี้

- เก็บตัวอย่างแมงกะพรุน ตรวจพิสูจน์ระบุประเภทพิษ โดยส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์

- เก็บตัวอย่างแมงกะพรุน จำนวน 20 ตัว ดองในสารละลายเกลือ Citrate 10 ตัว และดองใน Absolute alcohol 10 ตัว เพื่อจำแนกชนิดของแมงกะพรุนโดยเทคนิคทางชีวโมเลกุล ด้วยวิธี PCR และ Sequencing เพื่อศึกษาลำดับเบสพันธุกรรม 18S กับ IPS1 ส่งตรวจวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2561 ณ กลุ่มสาขาวิชา เวชศาสตร์ปริวรรต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental study)

โดยการสำรวจแมงกะพรุน สำรวจจุดติดตั้งป้ายความรู้เรื่องแมงกะพรุนและเสาใส่ขวดน้ำส้มสายชูบริเวณชายหาดที่เกิดเหตุ ศึกษาข้อมูลทิศทางและความเร็วลมตลอดจนความสูงของคลื่นจากศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันออก ศึกษาข้อมูลลักษณะชายหาดและผลการสำรวจแมงกะพรุนของศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสถานการณ์การบาดเจ็บจากแมงกะพรุน

จากการทบทวนข้อมูลการบาดเจ็บจากแมงกะพรุน 5 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556–23 กุมภาพันธ์ 2561 พบผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสงขลา 144 ราย เป็นเพศชาย 89 ราย หญิง 55 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิงเท่ากับ 1.62:1 ค่ามัธยฐานอายุ 11 ปี (อายุตั้งแต่ 1–76 ปี) สัญชาติไทย ร้อยละ 94.44 ต่างชาติ ร้อยละ 5.56 ผู้บาดเจ็บอาศัยในจังหวัดสงขลามากที่สุด ร้อยละ 79.86 รองลงมา สตูล ร้อยละ 4.17 และนครศรีธรรมราช ร้อยละ 2.78 พบจำนวนผู้บาดเจ็บสูงในเดือนกรกฎาคม–สิงหาคม เปรียบเทียบข้อมูลผู้บาดเจ็บที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลสงขลา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม–23 กุมภาพันธ์ 2561 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง พบจำนวนผู้บาดเจ็บสูงกว่าค่ามัธยฐานตั้งแต่เดือนมกราคม 2561

2. ลักษณะระบาศวิทยาของผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวดบริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ช่วงวันที่ 17–23 กุมภาพันธ์ 2561

พบผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนพิษเข้ารับรักษาในโรงพยาบาล สงขลา 32 ราย ผู้ป่วยนอก 30 ราย ผู้ป่วยใน 2 ราย ไม่พบผู้เสียชีวิต แบ่งเป็นเพศชาย 16 ราย หญิง 16 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิงเท่ากับ 1:1 ค่ามัธยฐานอายุ 8 ปี (อายุตั้งแต่ 1–47 ปี) สัญชาติไทย ร้อยละ 96.87 สเปน ร้อยละ 3.13 ภูมิลำเนาจังหวัดสงขลา ร้อยละ 75 รองลงมาปัตตานี ร้อยละ 9.38 แพทย์วินิจฉัย Jellyfish (T636) ร้อยละ 96.88 และ Foot swelling (M7987) ร้อยละ 3.13 ที่โรงพยาบาลราดน้ำส้มสายชูบนแผล ร้อยละ 53.13 ได้รับ Paracetamol ร้อยละ 68.75 รองลงมา CPM ร้อยละ 62.50 สมุนไพรเสลดพังพอน และ T.A.CREAM ร้อยละ 53.13 เท่ากัน

ผู้ป่วยรายแรก เกิดเหตุตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 17.00 น. โดยให้ประวัติสัมผัสแมงกะพรุนบริเวณหาดสมิหลา ช่างรูปปั้นนางเงือก พบผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนสูงสุด คือ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 ช่วงเวลา 12.00–17.59 น. ทั้งสิ้น 15 ราย (รูปที่ 1)

ทุกรายรู้สึกตัวดี ส่วนใหญ่มีอาการปวดแสบปวดร้อน ร้อยละ 96.88 รองลงมา รอยแดง ร้อยละ 87.5 บวมแดง ร้อยละ 18.75 และตุ่มน้ำ ร้อยละ 15.63 (รูปที่ 2) พบประวัติเล่นน้ำที่ความลึกตั้งแต่ริมหาด ถึง 0.5 เมตร ร้อยละ 53.13 ได้รับบาดเจ็บบริเวณมือ ร้อยละ 62.5 รองลงมา แขน ร้อยละ 18.75 และเท้า ร้อยละ 15.63 ส่วนใหญ่ แผลงกะพุนลอยมาชน ร้อยละ 56.25 รองลงมา จับแครงกะพุน ร้อยละ 21.88 ใส่เสื้อยืดติดกับกางเกงขาสั้นเล่นน้ำ ร้อยละ 34.38 ใส่ เฉพาะกางเกงขาสั้นเล่นน้ำ ร้อยละ 15.63 สัมผัสแครงกะพุน ลักษณะตัวใสहनวดสีฟ้า ร้อยละ 37.5 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ขยี้ผักบุ้งทะเลแล้วโปะบนแผล ร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ ใช้น้ำส้มสายชูราดบนแผล ร้อยละ 31.25 และล้างด้วยน้ำจืด ร้อยละ 21.88 สถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ หาดชลลัทธน์ 14 ราย หาดสมิหลา 6 ราย หาดเก้าเส้ง 3 ราย และไม่มีข้อมูล 9 ราย (รูปที่ 3)

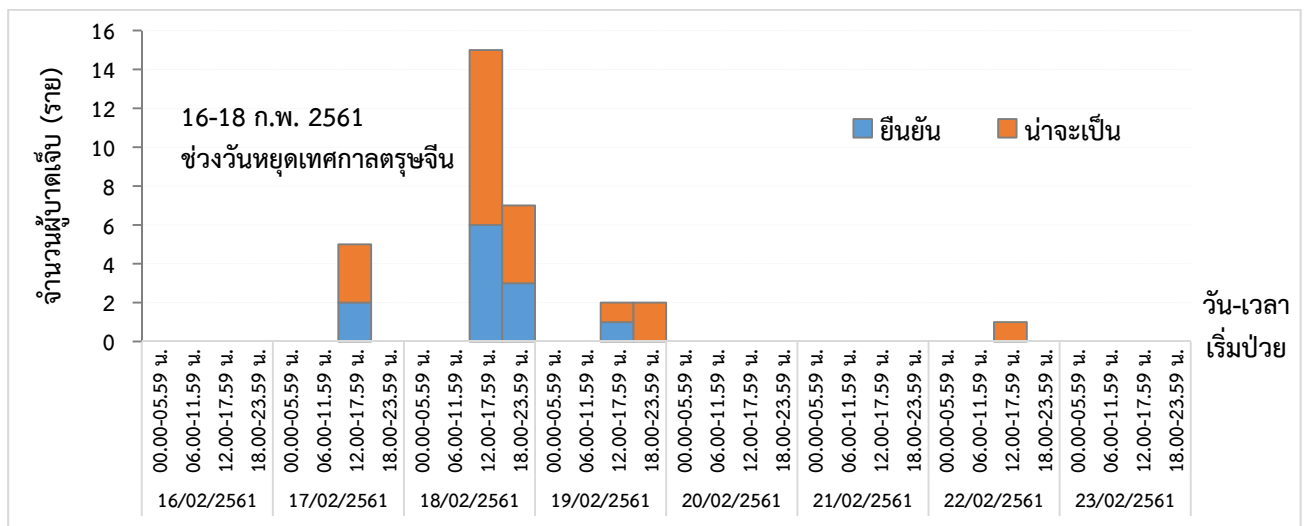
3. ผลการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ชายหาดเกิดเหตุ ได้แก่ หาดชลลัทธน์ หาดสมิหลา และ

หาดเก้าเส้ง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา เป็นหาดทรายที่ชาว สะอาด โดยทั้งสามชายหาดเชื่อมต่อกันเป็นระยะทางประมาณ 6.37 กิโลเมตร มีการสัญจรไปมาสะดวก สามารถเล่นน้ำทะเลได้ ตลอดแนว เนื่องจากเป็นชายหาดที่ไม่ลาดชัน มีเจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยจากเทศบาลเมืองสงขลาคอยดูแลความปลอดภัย

บริเวณหาดสมิหลาและหาดชลลัทธน์พบจุดติดตั้งป้าย เตือนเรื่องแครงกะพุนและมีเสาใส่ขวดน้ำส้มสายชู แห่งละ 2 จุด โดยหาดสมิหลาพบเสาน้ำส้มสายชูหายไป 1 จุด และไม่พบ น้ำส้มสายชูในเสาน้ำส้มสายชู 1 จุด ในขณะที่หาดเก้าเส้งไม่พบการ ติดตั้งใด ๆ (รูปที่ 3)

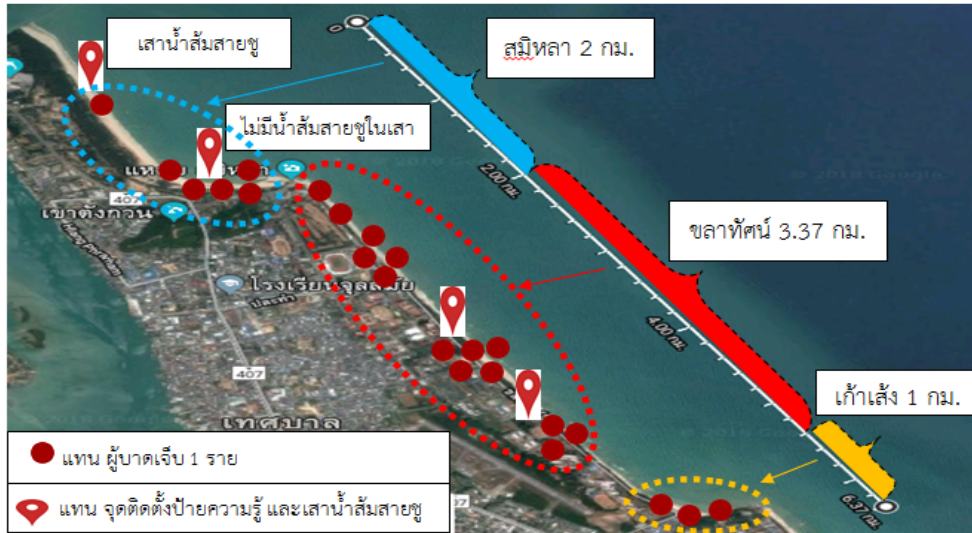
สำหรับป้ายความรู้เรื่องแครงกะพุนแสดงรูปการใช้ ผักบุ้งทะเลปิดแผล พร้อมข้อความประกอบ ดังนี้ “ราดพืชด้วย แอลกอฮอล์หรือน้ำส้มสายชูจำนวนมาก” “ให้ใช้น้ำทะเลล้างหรือ จะใช้น้ำร้อนหรือน้ำส้มสายชูก็ได้” และ “เอาน้ำร้อนสด ๆ ประคบ โลด อุ่น ๆ ไม่ช่วยนะ ต้องร้อนประมาณ 50 องศา แปะไปจนหาย ปวด” (รูปที่ 4)

รูปที่ 1 จำนวนผู้บาดเจ็บจากแครงกะพุนหัวขวด บริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561 จำแนกตามวัน-เวลาเริ่มป่วย (n=32)

รูปที่ 2 ลักษณะรอยแผลที่พบในผู้บาดเจ็บจากแครงกะพุนหัวขวด บริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561

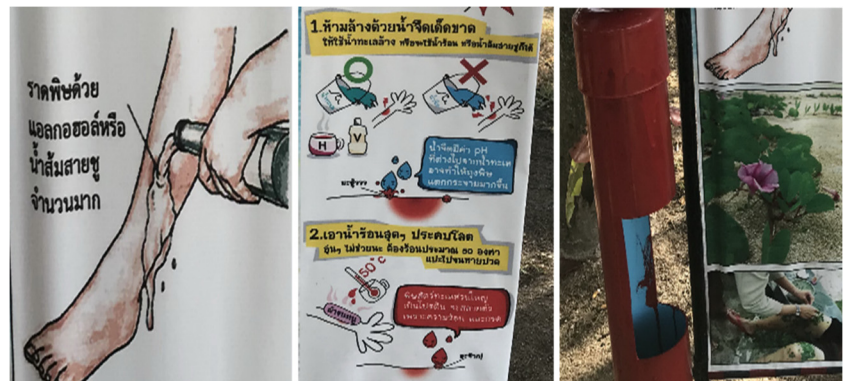

รูปที่ 3 จำนวนผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด จำแนกตามตำแหน่งที่ประสบเหตุบริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561 (n=23)

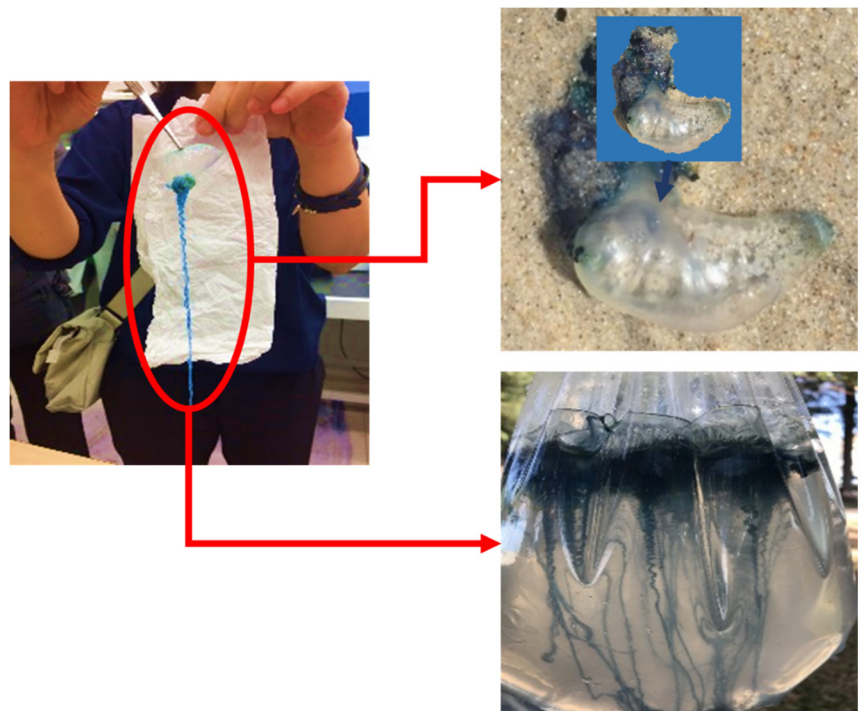
วันที่ 15-19 กุมภาพันธ์ 2561 เป็นช่วงลมตะวันออกเฉียงใต้ ความเร็วลมอ่อน ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย หลังเกิดเหตุเป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือ⁽⁴⁾ ในขณะที่ความสูงของน้ำเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุดในวันที่พบผู้บาดเจ็บ คือ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2561 โดยระดับสูง 1.06 เมตร ส่วนวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 สูง 1.04 เมตร และ 1.28 เมตร วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 สูง 1.27 เมตร และ 1.01 เมตร และวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2561 สูง 1.21 เมตร

ช่วงเกิดเหตุพบแมงกะพรุนหัวขวดชนิด *Physalia utriculus* ความหนาแน่นประมาณ 25 ตัว/100 เมตร ลักษณะสีของลำตัวเป็นสีน้ำเงิน ความยาวหนวดประมาณ 1-2 เมตร⁽⁵⁾ (รูปที่ 5)

ผลการสำรวจแมงกะพรุนในพื้นที่จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2557-2561 พบแมงกะพรุนกล่อง *Morbakka* spp., แมงกะพรุนกล่อง *Chiropsoides* *buidendijki*, แมงกะพรุนไฟ *Chrysaora* *chinensis*, และแมงกะพรุนหัวขวด *Physalia utriculus*⁽⁶⁾

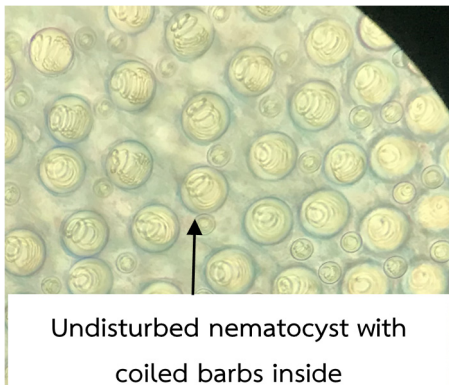
รูปที่ 4 เสาไม้ส้มสายชูและป้ายเตือนให้ความรู้เรื่องแมงกะพรุน

รูปที่ 5 แมงกะพรุนหัวขวด ที่เก็บได้จากชายหาดอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

4. ผลการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

ผลการตรวจแมงกะพรุน ณ กลุ่มสาขาวิชาเวชศาสตร์ปริวรรต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พบเป็น *Physalia* spp. และจากการส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ โรงพยาบาลสงขลา พบกระเปาะพิษรูปวงกลม (spherical nematocysts) (รูปที่ 6)

รูปที่ 6 กระเปาะพิษแมงกะพรุนหัวขวด ที่ส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ โรงพยาบาลสงขลา

อภิปรายผล

การบาดเจ็บจากแมงกะพรุนแบบเป็นกลุ่มก้อนสามารถพบได้อยู่เป็นระยะ ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ในการแข่งขันว่ายน้ำประเทศออสเตรเลียปี 2550 ที่ผู้เข้าแข่งขันหลายร้อยรายได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุน Portuguese Man-of-War จนต้องหยุดการแข่งขัน โดยแมงกะพรุนชนิดนี้บางสายพันธุ์เป็นเหตุให้เสียชีวิตได้ สอดคล้องกับผลการสอบสวนที่มักพบผู้บาดเจ็บหลายรายในช่วงวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลตรุษจีน เป็นต้น เนื่องจากเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำบริเวณชายหาดจังหวัดสงขลามากกว่าช่วงเวลาอื่น ๆ

สำหรับแมงกะพรุนหัวขวดแถบเขตร้อนนั้นสามารถพบได้ทั่วโลก มักลอยอยู่ที่ผิวน้ำ^(3,7) ระดับความลึก 25 เซนติเมตร⁽⁸⁾ มักเป็นอันตรายต่อนักว่ายน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าพบแมงกะพรุนรวมกันอยู่หลาย ๆ ตัว แม้ตัวมันจะเกยตื้นติดชายหาดหลายวันแต่ก็ยังมีพิษอยู่⁽³⁾ สอดคล้องกับผลการสอบสวนโรคที่พบผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนสูงสุดในช่วงเวลา 12.00–17.59 น. ซึ่งเป็นช่วงที่น้ำทะเลขึ้นเกือบสูงสุดของวันที่ระดับความลึกประมาณ 1 เมตร โดยอวัยวะของผู้เล่นน้ำที่ได้รับบาดเจ็บคือมือและแขน เนื่องจากผู้เล่นน้ำส่วนใหญ่สวมเสื้อแขนสั้นขณะเล่นน้ำ โดยผู้บาดเจ็บส่วนใหญ่มีอาการปวดแสบร้อน มีรอยแดง และมีตุ่มน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด ซึ่งอาการเมื่อโดนพิษคือเจ็บปวดอย่างทันทีพร้อมกับเกิดรอยแดง จากนั้นไม่นานจะเกิด

ตุ่ม papules กระจัดกระจาย ความเจ็บปวดจะทวีความรุนแรงมากขึ้น (violent aching pain)⁽⁹⁾ อย่างไรก็ตามในเหตุการณ์ครั้งนี้พบลักษณะรอยแผลในผู้ป่วยบางรายไม่สามารถแยกได้ว่าเกิดจากแมงกะพรุนหัวขวด เนื่องจากมีแผลเป็นปื้นและบวมแดงซึ่งคล้ายกับแผลที่เกิดจากแมงกะพรุนชนิดอื่น จากข้อมูลของศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลางพบแมงกะพรุนไฟชนิด *Chrysaora chinensis* แพร่กระจายชุกชุมในวันที่ 31 กรกฎาคม 2557⁽¹⁰⁾ แต่เหตุครั้งนี้ไม่พบแมงกะพรุนไฟดังกล่าว

ช่วงเวลาเกิดเหตุสูงสุดวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 12.00–17.59 น. เป็นช่วงที่ระดับน้ำทะเลขึ้นสูง ส่งผลให้แมงกะพรุนลอยตัวขึ้นมาใกล้กับผิวน้ำเพื่อให้สาหร่ายเซลล์เดียวที่อาศัยอยู่ในเนื้อเยื่อได้สังเคราะห์แสงอย่างเต็มที่⁽¹¹⁾ ส่วนการปฐมพยาบาลด้วยการขยี้ผักบุ้งทะเลแล้วโปะบนแผลนั้นไม่ได้ช่วยลดการยิงพิษ แต่เป็นการเพิ่มการยิงพิษเนื่องจากการกดน้ำหนักลงไปบริเวณที่บาดเจ็บ สอดคล้องกับผลการศึกษาในห้องทดลองโดยใช้ blood agarose model ของต่างประเทศที่ตีพิมพ์ล่าสุด เดือนเมษายน 2560 พบว่า ใช้น้ำส้มสายชูลดการยิงพิษทั้งแมงกะพรุนหัวขวดสายเดี่ยวและหลายสาย ส่วนการใช้แอลกอฮอล์และการกดน้ำหนักลงที่บาดเจ็บ (เช่น ชูหรือตึง) ทำให้การยิงพิษมากขึ้น⁽¹²⁾

ตลอดความยาวของหาดเก้าเส้งถึงหาดสมิหลา 6.37 กิโลเมตร พบจุดวางน้ำส้มสายชูและป้ายความรู้เรื่องแมงกะพรุนเพียง 4 จุด ซึ่งไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับระยะความยาวของชายหาด อีกทั้งเนื้อหาที่ปรากฏในป้ายให้ความรู้เรื่องแมงกะพรุนก็ยักคลาดเคลื่อน จึงอาจเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้พบกรณีบาดเจ็บจากแมงกะพรุนชนิดรุนแรงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนของ ศ. ดร. พญ.ลักขณา ไทยเครือ ที่พบว่า การเตรียมน้ำส้มสายชูเป็นสิ่งจำเป็นในการปฐมพยาบาลควรจัดหาไว้ในบริเวณที่อาจมีผู้ได้รับการบาดเจ็บจากพิษแมงกะพรุน เช่น บริเวณชายหาดที่พบแมงกะพรุนบ่อย ในเรือประมง หรือในเรือสำหรับนักท่องเที่ยวที่ลงเล่นน้ำ เป็นต้น สำหรับการติดป้ายเตือนนักท่องเที่ยวในบริเวณที่พบแมงกะพรุนรวมถึงวิธีปฏิบัติตัวเมื่อโดนพิษจากแมงกะพรุนซึ่งไม่จำเป็นต้องติดไว้ตลอดปี แต่เน้นในฤดูที่พบแมงกะพรุนบ่อย ในการติดตั้งควรหาบริเวณที่น้ำทะเลท่วมไม่ถึงหรือไม่ใช้ทางผ่านของน้ำ⁽³⁾

ช่วงเวลาเกิดเหตุ เป็นช่วงเวลา 3-9 คำ เดือน 4 น้ำทะเลขึ้นสูงกว่าปกติ ทิศทางลมที่พัดเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้ อาจทำให้กระแสลมพัดพาแมงกะพรุนมามากกว่าช่วงอื่น ซึ่งปกติจังหวัดสงขลาจะมีลมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงเดือนตุลาคม-กลางเดือน

กุมภาพันธ์ ซึ่งลักษณะนี้ทำให้บริเวณชายหาดอำเภอเมือง จังหวัด สงขลา มีท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป เนื่องจากการนำความชื้นขึ้นจากอ่าวไทยเข้ามาปกคลุม⁽¹³⁾ ส่วนลม ตะวันตกเฉียงใต้มีอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-กันยายน

จากการส่องทางกล้องจุลทรรศน์ พบกระเปาะพิษมีลักษณะ รูปร่างกลม (spherical nematocysts) ลักษณะเดียวกับลักษณะ กระเปาะพิษแมงกะพรุนหัวขวด มีลักษณะเป็นรูปร่างกลม (spherical nematocysts)⁽³⁾ ที่ระบุไว้ในคู่มือการรักษาและ ป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากแมงกะพรุน Box jellyfish กับ Portuguese man-of-war ของ ศ. ดร. พญ.ลักขณา ไทยเครือ และ ดร. พญ.พจมาน ศิริอารยาภรณ์ ทั้งนี้ผลการตรวจทางห้อง-ปฏิบัติการที่กลุ่มสาขาวิชาเวชศาสตร์ปริวรรต คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พบเป็น *Physalia* spp.

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. เนื่องจากมีผู้บาดเจ็บอาศัยอยู่หลากหลายพื้นที่และอยู่ ต่างจังหวัด จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งข้อมูลที่ต้องการ รายละเอียดบางอย่างอาจได้ไม่ครบถ้วนหรือเกิดการคลาดเคลื่อนได้
2. ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจในครั้งนี้ไม่สามารถระบุสายพันธุ์ของแมงกะพรุนหัวขวดที่ส่งตรวจได้ จึงต้องอาศัยข้อมูล แวดล้อมอื่น ๆ ประกอบการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสายพันธุ์ที่พบ เป็นสาเหตุ เช่น ลักษณะบาดแผลในผู้ป่วยแต่ละราย และข้อมูล ทางด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปผลการศึกษา

ตั้งแต่วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561 พบผู้ได้รับบาดเจ็บ จากแมงกะพรุนจำนวน 32 ราย เป็นเพศชายต่อหญิง เท่ากับ 1:1 คำมีอายุน้อย 8 ปี (อายุตั้งแต่ 1-47 ปี) พบการบาดเจ็บสูงสุด วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 12.00-17.59 น. พบอาการปวด แสบร้อน ร้อยละ 96.9 และพบแผลรอยแดง ร้อยละ 87.5 ส่วน ใหญ่มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นโดย ญาติช่วยผัดบังทะเล ร้อยละ 37.5 หาดทรายที่สัมผัสเกิดเหตุสูงสุด ร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ หาดส มิหลาและหาดเก้าเส้งร้อยละ 18.8 และ 9.4 ตามลำดับ จากการ สืบหาสิ่งแวดลอมพบแมงกะพรุนหัวขวดชนิด *Physalia utriculus* ความหนาแน่นประมาณ 25 ตัว/100 เมตร ที่หาดพบ ป้ายเตือนให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลยังไม่ถูกต้อง และบางจุด ไม่พบเสาน้ำส้มสายชูหรือมีเสายี่ห้อที่ไม่ได้เติมน้ำส้มสายชู

ข้อเสนอแนะด้านมาตรการควบคุมโรค

1. เทศบาลนครสงขลาปรับเนื้อหาความรู้ในป้ายการ ปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้ถูกต้อง และเพิ่มจำนวนป้ายความรู้การ ปฐมพยาบาลและเสาน้ำส้มสายชูให้เพียงพอ โดยให้ประชาชนใน พื้นที่เข้ามามีบทบาทในการดูแลและบำรุงรักษาป้ายและเสาน้ำส้มสายชูในระยะยาว รวมถึงจัดให้มีพนักงานดูแลความปลอดภัย และให้ความช่วยเหลือแก่ท่องเที่ยวบริเวณชายหาด โดยเฉพาะช่วง วันหยุดยาวหรือเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาจัดอบรมการปฐม-พยาบาลเบื้องต้นกรณีผู้ได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุน แก่บุคลากร ทางแพทย์ เจ้าหน้าที่ในองค์กรส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครที่ช่วย ดูแลนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด ตลอดจนประชาชนที่พักอาศัย ตามแนวชายหาด
3. จัดระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนแบบ Event -based surveillance และ Community based surveillance โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการรายงานโรค

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้บาดเจ็บและญาติทุกท่านที่ให้ข้อมูล คุณ อัฐพงศ์ คงช่วย คุณทวีสิทธิ์ นิลวิสุทธิ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สงขลา, คุณปฎิญา แก้วคงนวล คุณชิภาภรณ์ อัดตศุภนาพันธ์ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา, คุณอรุณ นัยไฉน คุณภูริณัฐ รุ่งเรือง ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, แพทย์หญิงกนกทิลา ทวีวิทยาการ คุณณรงค์ คักดี วุฒิพงษ์ และคุณกรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม จากสำนักกระบาด-วิทยา ที่ร่วมลงพื้นที่สอบสวนครั้งนี้ และเจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา รพ. สงขลา รพ.ระโนด รพ.สทิงพระ รพ.เทพา รพ.กระแสสินธุ์ และรพ. จะนะ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในพื้นที่ที่พบผู้บาดเจ็บ เจ้าหน้าที่ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่ง ตะวันออก แพทย์หญิงนวลกัญญา จากโรงพยาบาลรามาธิบดีที่ให้ ข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการสอบสวน และขอขอบคุณ ศ. ดร. พญ.ลักขณา ไทยเครือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้คำแนะนำ ในการสอบสวนการบาดเจ็บในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. ลักขณา ไทยเครือ. The epidemiologis life blog [Internet]. Chiang Mai: ลักขณา ไทยเครือ; ความเข้าใจผิดเรื่องพิษแมงกะพรุนหัวขวด.. Bluebottle และ Portuguese man-of-war ของไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 18 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก: <http://oknation.nationtv.tv/blog/lakthai/2016/07/19/entry-1>
2. ลักขณา ไทยเครือ. The epidemiologis life blog [Internet]. Chiang Mai: ลักขณา ไทยเครือ; พบผู้ป่วยรายแรกที่สงสัยโดนพิษแมงกะพรุนหัวขวด. Portuguese Man-of-War [อินเทอร์เน็ต]. 2556 [เข้าถึงเมื่อ 16 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oknation.net/blog/peeguay/2013/09/30/entry-1>
3. ลักขณา ไทยเครือ, พจมาน ศิริอารยาภรณ์. การรักษาและป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากแมงกะพรุน Box jellyfish กับ Portuguese man-of-war. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2557.
4. www.OneStopDive.com. ความสูงของน้ำทำนายเป็นเมตรเหนือระดับน้ำลงต่ำที่สุด [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2561]. เข้าถึงได้จาก <https://www.onestopdive.com/assets/tide-tables-2018/sk2018.pdf>
5. สุภาพร อสงสา, ภูริณัฐ รุ่งเรือง. รายงานผลการสำรวจและรวบรวมตัวอย่างแมงกะพรุนหัวขวดบริเวณหาดชลาทัศน์ อ.เมือง จ.สงขลา. ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง 2561; 4(4): 2.
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง. ข่าวทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ศวทล.) [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 18 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก <http://dmcrth.dmcr.go.th/lmcr/detail/1223/>
7. Kurlansky, M. "*Physalia physalis*" (On-line), Animal Diversity Web. 2002 [cited 2018 Jun 17]. Available from: https://animaldiversity.org/accounts/Physalia_physalis/
8. McCormack, Gerald. "*Physalia utriculus*" (On-line), Cook Islands Biodiversity Database, Version 2007.2. Cook Islands Natural Heritage Trust, Rarotonga. 2007 [cited 2018 Jun 17]. Available from: <http://cookislands.bishopmuseum.org>.
9. ปิ่นสักก์ สุรัสวดี. คู่มือการศึกษาความหลากหลายของแมงกะพรุนในน่านน้ำไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 16 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก <http://km.dmcr.go.th/files/pdf/Result/2558-สวพ..pdf>
10. สุภาพร อสงสา, ถนอมพงศ์ บัวบรรจง. สำรวจและรวบรวมตัวอย่างแมงกะพรุนไฟบริเวณหาดชลาทัศน์ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 16 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก: <http://slbkb.psu.ac.th/xmlui/handle/2558/2013?show=full>
11. ภาณุพงศ์ นรเศรษฐกุล. แมงกะพรุนหลากสี ความสวยงามบนความเจ็บปวด [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 16 พ.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก <http://digitalay.com/2013/11/jellyfish-phenomenon/>
12. ลักขณา ไทยเครือ. The epidemiologis life blog [Internet]. Chiang Mai: ลักขณา ไทยเครือ; ราดอะไรดี ในการปฐมพยาบาลผู้โดนแมงกะพรุนหัวขวดชนิดมีหนวดเส้นเดียว *P. utriculus* [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 17 มิ.ย. 2561]. เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/lakthai/2017/07/05/entry-1>
13. กรมอุตุนิยมวิทยา. ลมมรสุม. หนังสืออุตุนิยมวิทยา [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 17 มิ.ย. 2561]. เข้าถึงได้จาก <https://www.tmd.go.th/info/info.php?FileID=52>

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

อารีย์ ตาหมาด, พันธนี ธิตชัย, ททัทธิพย์ จุทอง, อิฐณผล เอี้ยว วงษ์เจริญ, กิรติกานต์ กลัดสวัสดิ์, นันทพร กลิ่นจันทร์, สุภาพร อสงสา. การสอบสวนการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนหัวขวด บริเวณชายหาด อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ 17-23 กุมภาพันธ์ 2561. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำ สัปดาห์. 2563; 51: 289-97.

Suggested Citation for this Article

Tamad A, Thitichai P, Juthong H, leowongjaroen I, Kladsawad K, Klinjun N, Aongsara S. An investigation injury of Portuguese man-of-war at the beach in Muang District, Songkhla Province, Thailand, 17-23 February 2018. Weekly Epidemiological Surveillance Report. 2020; 51: 289-97.

An investigation injury of Portuguese man-of-war at the beach in Muang District, Songkhla Province, Thailand, 17–23 February 2018

Authors: Aree Tamad¹, Phanthanee Thitichai², Hataithip Juthong¹, Ittapon leowongjaroen³,

Kiratikarn Kladsawad², Nuntaporn Klinjun², Supaphon Aongsara⁴

¹ *The Office of Disease Prevention and Control 12, Songkhla*

² *Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand*

³ *Songkhla Provincial Public Health Office*

⁴ *Marine and Coastal Resource Research and Development Center, The Lower Gulf of Thailand*

Abstract

Background: On 19th February 2018, the Office of Disease Prevention and Control 12, Songkhla received notifications of 21 cases of jelly fish induced injuries. We cooperated with the investigation teams to perform the outbreak investigation. The objectives were to confirm the diagnosis and the outbreak, to describe the epidemiological characteristic, to know the risk factor, and to recommend the control measures.

Methods: Descriptive study was conducted. We reviewed the data of jelly fish survey and the medical records of six hospitals located along the beachside. We interviewed the patients as well as their parents. The laboratory study was conducted by collecting a sample of jellyfish to identify their species by molecular biology. The environmental study were also performed.

Results: During 17-23 February 2018, thirty-two patients were found, median age was 8 years old (ranged 1-47 years). The highest number of cases was found on 18th February 2018 during 12.00-17.59 pm. The most common symptoms among the cases were burning pain (96.9%) and reddish wounds (87.5%). Most of the patients applied the morning glory leaf on the wound as their first aid 37.5%. For the occurring place, Chalatat beach 43.8%, Samila beach 18.8% and Kaoseng beach 9.4%. The jellyfish' species was classified as *Physalia utriculus* with density approximately 25 per 10 meters. For environmental survey, we found the contents of jellyfish injury first-aid on the tourist boards along the beach were not update. The tourist board and the vinegar poles along the beach were still not enough when compared to length of the beach.

Recommendations: We recommend 1) Songkhla city municipal updates the contents of jellyfish injury first-aid on the tourist boards, increase the number of the tourist boards as well as the vinegar poles along the beach and provides safeguards for the tourist at the beach on the long weekend. 2) Songkhla Provincial Public Health Office (SPPHO) trains health personnel, local government officers, tourist volunteers and people living along the beachside on the jellyfish injury first-aid training modules. And 3) SPPHO set the jellyfish injury surveillance system which include related agencies/units as the reporting network.

Keywords: jellyfish injury, portuguese man-of-war, beach, Songkhla province

บวรวรรณ ดิเรกโชค, ขวัญเนตร มีเงิน, กษมา นัฏฐิติ, ว่าที่ ร.ต.หญิงลัดดาวัลย์ ไชยวงษ์วัฒน์, อาริรัตน์ ยุทธปรีชาพันธ์, พัชรียา กิจชม, วีรณัฐ เชาวกิจเจริญ, เจษฎากร โสธรเจริญสินธุ์

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 20 ระหว่างวันที่ 17-23 พฤษภาคม 2563 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้เลือดออก 4 เหตุการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จังหวัดอุดรธานี พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 23 ปี สัญชาติไทย อาชีพรับจ้างขับรถแท็กซี่ บริษัทแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี ที่อยู่ก่อนป่วยอาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีเป็นส่วนใหญ่ วันที่ 1-3 พฤษภาคม 2563 เดินทางกลับบ้าน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เนื่องจากหยุดงาน เริ่มป่วยวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ด้วยอาการไข้ต่ำ ๆ มีประวัติการกินยาลดไข้ (พาราเซตามอล) 2 เม็ด ทุก 1 ชั่วโมง ต่อมามีอาการอาเจียนและถ่ายเป็นน้ำ ประมาณ 10 ครั้ง วันที่ 9 พฤษภาคม 2563 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอุดรธานี อุณหภูมิร่างกายแรกรับ 37 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 29 ครั้งต่อนาที ชีพจร 128 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 104/72 มิลลิเมตรปรอท มีอาการเหนื่อยเพลีย ผลตรวจพบปริมาณเม็ดเลือดขาว 4,930 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 11,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น 42% ผล Dengue NS1 antigen และ Dengue IgG ให้ผลลบ ในขณะที่ Dengue IgM ให้ผลลบ แพทย์วินิจฉัยไข้เลือดออก (DHF) ต่อมาวันที่ 10 พฤษภาคม 2563 เกิดภาวะช็อก และเสียชีวิตในวันที่ 12 พฤษภาคม 2563 แพทย์สรุปการเสียชีวิตด้วยโรค Dengue shock syndrome เก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการด้วยวิธี RT-PCR พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสเดงกี ชนิดที่ 2

จังหวัดลพบุรี พบผู้ป่วยสงสัยไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 59 ปี อาชีพรับจ้าง ที่อยู่ขณะป่วยหมู่ 2 ตำบลมะกอกหวาน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เริ่มป่วยวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ด้วยอาการไข้ คลื่นไส้ อาเจียน หลายครั้ง ปวดท้อง อาการไม่ทุเลา วันที่ 9 พฤษภาคม 2563 และวันที่ 12 พฤษภาคม 2563 ไปรักษาที่คลินิก ได้ยารับประทาน วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 มารับการรักษาที่โรงพยาบาลชัยบาดาล ได้ยารับประทาน

โรงพยาบาลแจ้งให้ผู้ป่วยเข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาล แต่ผู้ป่วยขอกลับบ้านก่อน และวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 ผู้ป่วยกลับมาเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชัยบาดาล ต่อมาผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น จึงส่งต่อไปที่โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราชในวันที่ 16 พฤษภาคม 2563 ผลการตรวจพบเม็ดเลือดขาว 4,560 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 6,100 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น 40.30% เชื้อมาลาเรียให้ผลลบ วันที่ 18 พฤษภาคม 2563 เสียชีวิต แพทย์วินิจฉัยสงสัยไข้เลือดออก เก็บตัวอย่างส่งตรวจหาสารพันธุกรรมเชื้อไวรัสเดงกี ไม่พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสเดงกีและเชื้อไวรัสซิกาในกุนยา

จังหวัดนครสวรรค์ พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 49 ปี มีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ที่อยู่ขณะป่วยตำบลเขาดิน อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ เริ่มป่วยวันที่ 6 พฤษภาคม 2563 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา ปวดกล้ามเนื้อ มีเลือดออกตามผิวหนัง มีโรคประจำตัว พิษสุราเรื้อรัง มีพฤติกรรมสูบบุหรี่เป็นประจำ ผลตรวจพบเม็ดเลือดขาว 4,900 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 125,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น 37% ต่อมาผู้ป่วยมีอาการช็อก จึงถูกส่งต่อไปรักษาต่อโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 และเสียชีวิตในวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 แพทย์สรุปการเสียชีวิตเบื้องต้นด้วย Dengue shock syndrome เก็บตัวอย่าง (วันที่ 12 พฤษภาคม 2563) ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วยวิธี RT-PCR ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

จังหวัดนครราชสีมา พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศหญิง อายุ 16 ปี อาชีพนักเรียน โรคประจำตัวธาลัสซีเมีย (ได้รับเลือดทุก 2-3 เดือน) ที่อยู่ขณะป่วย ม.7 ต.ดอนเมือง อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา เริ่มป่วย 13 พฤษภาคม 2563 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสีคิ้ววันที่ 14 พฤษภาคม 2563 ผลตรวจพบเม็ดเลือดขาว 2,900 เซลล์ต่อ

ลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 180,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น 16% ผล Dengue NS1 antigen ให้ผลบวก แพทย์วินิจฉัยไข้เลือดออก (DHF) ร่วมกับภาวะติดเชื้อ ในกระแสเลือด จึงส่งตัวไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลเทพรัตน์ ในวันเดียวกัน แพทย์พิจารณาส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาในวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 มีอาการหายใจเหนื่อย

อุณหภูมิร่างกาย 37.1 องศาเซลเซียส ชีพจร 122 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 83/38 มิลลิเมตรปรอท ผล IgG antibody ให้ผลบวก Dengue NS1 antigen และ Dengue IgM ให้ผลลบ และเสียชีวิตในวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 เวลา 02.40 น. แพทย์สรุป การเสียชีวิตด้วย Dengue shock syndrome ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อหา serotype อยู่ระหว่างการตรวจ

รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 20 Reported cases of diseases under surveillance 506, 20th week

✉ sget506@yahoo.com

กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา กองระบาดวิทยา

Epidemiological informatics unit, Division of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 สัปดาห์ที่ 20

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 20th week 2020

Disease	2020				Case* (Current 4 week)	Mean** (2015-2019)	Cumulative	
	Week 17	Week 18	Week 19	Week 20			2020	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	1	2	0
Influenza	0	0	1	0	1	7625	3	1
Meningococcal Meningitis	0	0	0	0	0	2	5	1
Measles	9	6	8	2	25	220	780	0
Diphtheria	0	0	1	0	1	1	3	1
Pertussis	0	0	0	0	0	8	31	0
Pneumonia (Admitted)	1982	1863	1596	810	6251	15280	90591	53
Leptospirosis	21	19	19	11	70	146	401	5
Hand, foot and mouth disease	66	70	44	14	194	3268	5758	0
Total D.H.F.	842	857	790	285	2774	5565	14136	11

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร และ กองระบาดวิทยา รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ

ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา รายจังหวัด ประเทศไทย สัปดาห์ที่ 20 พ.ศ. 2563 (17-23 พฤษภาคม 2563)

TABLE 2 Reported cases and deaths of diseases under surveillance by province, Thailand, 20th week 2020 (May 17-23, 2020)

(CHOLERA, HAND, FOOT AND MOUTH DISEASE (HFMD), FOOD POISONING, PNEUMONIA (ADMITTED), INFLUENZA, MENINGOCOCCAL MENINGITIS, ENCEPHALITIS, PERTUSSIS, MEASLES, LEPTOSPIROSIS)

REPORTING AREAS	CHOLERA			HFMD			FOOD POISONING			PNEUMONIA*			INFLUENZA			MENINGOCOCCAL*			PTERTUSSIS			MEASLES			LEPTOSPIROSIS		
	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020	Cum.2020	Current wk.	Cum.2020
Total	2	0	0	0	0	5697	0	23	0	30513	0	614	0	10297	4	90	0	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Northern Region	0	0	0	0	0	1767	0	5	0	7450	0	207	0	28542	0	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 1	0	0	0	0	0	1331	0	3	0	4641	0	117	0	17393	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chiang Mai	0	0	0	0	0	378	0	2	0	1245	0	34	0	7285	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lamphun	0	0	0	0	0	61	0	0	0	409	0	2	0	798	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lampang	0	0	0	0	0	139	0	0	0	421	0	0	0	1839	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Phrae	0	0	0	0	0	35	0	0	0	395	0	22	0	804	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nan	0	0	0	0	0	176	0	0	0	374	0	11	0	767	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Phayao	0	0	0	0	0	116	0	0	0	376	0	19	0	2158	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chiang Rai	0	0	0	0	0	354	0	1	0	1071	0	28	0	3424	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mae Hong Son	0	0	0	0	0	72	0	0	0	250	0	1	0	318	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 2	0	0	0	0	0	244	0	1	0	2016	0	69	0	5302	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uttaradit	0	0	0	0	0	21	0	0	0	144	0	4	0	681	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tak	0	0	0	0	0	68	0	1	0	365	0	14	0	474	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sukhothai	0	0	0	0	0	27	0	0	0	177	0	6	0	695	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitsanulok	0	0	0	0	0	103	0	0	0	865	0	33	0	2125	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Phetchabun	0	0	0	0	0	25	0	0	0	465	0	12	0	1327	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 3	0	0	0	0	0	212	0	1	0	990	0	25	0	3978	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chai Nat	0	0	0	0	0	20	0	0	0	97	0	4	0	131	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nakhon Sawan	0	0	0	0	0	100	0	0	0	432	0	7	0	2170	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uthai Thani	0	0	0	0	0	5	0	0	0	555	1	10	0	249	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kamphaeng Phet	0	0	0	0	0	42	0	1	0	215	0	6	0	778	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Phichit	0	0	0	0	0	45	0	0	0	178	0	8	0	650	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Central Region*	1	0	0	0	0	1960	0	6	0	6561	0	65	0	41009	0	15	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bangkok	1	0	0	0	0	744	0	3	0	1477	0	10	0	18946	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 4	0	0	0	0	0	266	0	1	0	1120	0	29	0	3776	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nonhaburi	0	0	0	0	0	51	0	0	0	350	0	15	0	671	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pathum Thani	0	0	0	0	0	39	0	0	0	138	0	4	0	635	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P.Nakhon S.Ayutthaya	0	0	0	0	0	47	0	1	0	290	0	8	0	853	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ang Thong	0	0	0	0	0	19	0	0	0	54	0	0	0	354	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lop Buri	0	0	0	0	0	42	0	0	0	90	0	0	0	531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sing Buri	0	0	0	0	0	8	0	0	0	41	0	2	0	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saraburi	0	0	0	0	0	52	0	0	0	81	0	0	0	435	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nakhon Nayok	0	0	0	0	0	8	0	0	0	76	0	0	0	185	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 5	0	0	0	0	0	411	0	1	0	1602	0	13	0	8106	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ratchaburi	0	0	0	0	0	129	0	0	0	170	0	0	0	1026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kanchanaburi	0	0	0	0	0	63	0	0	0	257	0	1	0	1352	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suphan Buri	0	0	0	0	0	42	0	0	0	179	0	4	0	1344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nakhon Pathom	0	0	0	0	0	66	0	0	0	163	0	0	0	2190	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samut Sakon	0	0	0	0	0	14	0	0	0	103	0	0	0	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samut Songkhram	0	0	0	0	0	4	0	0	0	360	0	0	0	231	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Phetchaburi	0	0	0	0	0	44	0	0	0	48	0	0	0	455	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prachuap Khiri Khan	0	0	0	0	0	49	0	0	0	322	0	8	0	688	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZONE 6	0	0	0	0	0	519	0	1	0	2265	0	9	0	10050	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samut Prakan	0	0	0	0	0	96	0	0	0	222	0	0	0	2137	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chon Buri	0	0	0	0	0	109	0	0	0	464	0	0	0	2093	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rayong	0	0	0	0	0	87	0	1	0	370	0	5	0	2433	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chanthaburi	0	0	0	0	0	83	0	0	0	408	0	3	0	890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trat	0	0	0	0	0	26	0	0	0	130	0	0	0	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chachoengsao	0	0	0	0	0	70	0	0	0	168	0	0	0	1574	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prachin Buri	0	0	0	0	0	23	0	0	0	372	0	1	0	655	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sa Kaeo	0	0	0	0	0	25	0	0	0	131	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 2 (ต่อ) จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา รายจังหวัด ประเทศไทย สัปดาห์ที่ 20 พ.ศ. 2563 (17-23 พฤษภาคม 2563)

TABLE 2 Reported cases and deaths of diseases under surveillance by province, Thailand, 20th week 2020 (May 17-23, 2020)

(CHOLERA, HAND, FOOT AND MOUTH DISEASE (HFMD), FOOD POISONING, PNEUMONIA (ADMITTED), INFLUENZA, MENINGOCOCCAL MENINGITIS, ENCEPHALITIS, PERTUSSIS, MEASLES, LEPTOSPIROSIS)

REPORTING AREAS	CHOLERA				HFMD				FOOD POISONING				PNEUMONIA*				INFLUENZA				MENINGOCOCCAL*				ENCEPHALITIS				PERTUSSIS				MEASLES				LEPTOSPIROSIS												
	Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.		Cum.2020		Current wk.														
	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D													
NORTH-EASTERN REGION	1	0	0	0	1050	0	12	0	0	15085	0	329	0	4393	0	165	0	37029	3	371	0	27151	3	43	0	1	0	0	0	0	0	103	1	0	0	0	18	0	0	0	104	0	1	0	143	1	4	0	
ZONE 7	0	0	0	0	233	0	3	0	0	4393	0	165	0	4393	0	165	0	11052	0	141	0	5644	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	31	1	0	0	
Khon Kaen	0	0	0	0	99	0	1	0	0	1709	0	77	0	4732	0	70	0	4732	0	21	0	3480	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	8	0	0	0	
Maha Sarakham	0	0	0	0	36	0	0	0	0	688	0	10	0	2540	0	21	0	2540	0	21	0	867	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	1	0	0		
Roi Et	0	0	0	0	79	0	1	0	0	1701	0	71	0	2943	0	35	0	2943	0	35	0	817	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0		
Kalasin	0	0	0	0	19	0	1	0	0	295	0	7	0	837	0	15	0	837	0	15	0	480	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0		
ZONE 8	0	0	0	0	154	0	3	0	0	1646	0	37	0	5697	1	36	0	5697	1	36	0	5638	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	35	0	0	0	0	2	0	0	0	7	0	0	0	14	0	0	0
Bungkan	0	0	0	0	5	0	0	0	0	16	0	0	0	246	0	0	0	246	0	0	0	462	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0	
Nong Bua Lam Phu	0	0	0	0	3	0	0	0	0	144	0	3	0	485	0	3	0	485	0	3	0	558	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	2	0	0	0		
Udon Thani	0	0	0	0	24	0	0	0	0	588	0	10	0	1627	1	5	0	1627	1	5	0	723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0		
Loei	0	0	0	0	54	0	1	0	0	168	0	3	0	922	0	9	0	922	0	9	0	766	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0		
Nong Khai	0	0	0	0	23	0	0	0	0	301	0	5	0	506	0	2	0	506	0	2	0	1904	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0		
Sakon Nakhon	0	0	0	0	21	0	1	0	0	114	0	2	0	1088	0	7	0	1088	0	7	0	392	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0		
Nakhon Phanom	0	0	0	0	24	0	1	0	0	315	0	14	0	823	0	10	0	823	0	10	0	833	0	3	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0		
ZONE 9	1	0	0	0	238	0	2	0	0	4540	0	39	0	8714	0	43	0	8714	0	43	0	10850	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	38	0	0	0	15	0	1	0	
Nakhon Ratchasima	1	0	0	0	107	0	0	0	0	1156	0	4	0	2552	0	5	0	2552	0	5	0	6340	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	12	0	0	0	4	0	0	0	
Buri Ram	0	0	0	0	51	0	0	0	0	1554	0	11	0	2917	0	12	0	2917	0	12	0	2126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	2	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0		
Surin	0	0	0	0	37	0	1	0	0	947	0	8	0	1244	0	8	0	1244	0	8	0	675	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0		
Chaiyaphum	0	0	0	0	43	0	1	0	0	883	0	16	0	2001	0	18	0	2001	0	18	0	1709	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0	0	0	20	0	0	6	0	1	0		
ZONE 10	0	0	0	0	425	0	4	0	0	4506	0	88	0	11566	2	151	0	11566	2	151	0	5019	0	23	0	0	0	0	0	0	0	34	0	0	0	0	0	11	0	0	0	50	0	1	0	83	0	3	0
Si Sa Ket	0	0	0	0	56	0	2	0	0	1396	0	34	0	3977	2	80	0	3977	2	80	0	665	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	8	0	1	0	43	0	3	0		
Ubon Ratchathani	0	0	0	0	271	0	1	0	0	2111	0	38	0	4819	0	42	0	4819	0	42	0	2954	0	16	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	41	0	0	0	31	0	0	0		
Yasothon	0	0	0	0	29	0	0	0	0	199	0	1	0	1199	0	18	0	1199	0	18	0	480	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0			
Amnat Charoen	0	0	0	0	35	0	0	0	0	407	0	2	0	993	0	7	0	993	0	7	0	268	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0			
Mukdahan	0	0	0	0	34	0	1	0	0	393	0	13	0	578	0	4	0	578	0	4	0	652	0	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Southern Region	0	0	0	0	920	0	0	0	0	1417	0	13	0	10318	24	72	0	10318	24	72	0	5595	1	3	0	2	1	0	0	0	0	49	1	0	0	0	4	0	0	0	265	0	0	0	170	1	4	0	
ZONE 11	0	0	0	0	567	0	0	0	0	804	0	4	0	5183	19	19	0	5183	19	19	0	3755	1	2	0	0	0	0	0	0	0	40	1	0	0	0	1	0	0	0	71	0	0	0	80	0	1	0	
Nakhon Si Thammarat	0	0	0	0	165	0	0	0	0	373	0	0	0	1429	0	0	0	1429	0	0	0	1066	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	14	0	0	0			
Krabi	0	0	0	0	7	0	0	0	0	57	0	3	0	565	0	12	0	565	0	12	0	284	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	5	0	1	0		
Phangnga	0	0	0	0	12	0	0	0	0	65	0	0	0	201	0	0	0	201	0	0	0	298	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	8	0	0			
Phuket	0	0	0	0	58	0	0	0	0	57	0	1	0	620	0	7	0	620	0	7	0	447	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	7	0	0			
Surat Thani	0	0	0	0	162	0	0	0	0	134	0	0	0	1491	19	0	0	1491	19	0	0	1009	1	0	0	0	0	0	0	0	32	1	0	0	0	1	0	0	0	35	0	0	0	22	0	0	0		
Ranong	0	0	0	0	28	0	0	0	0	91	0	0	0	255	0	0	0	255	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	23	0	0	0			
Chumphon	0	0	0	0	135	0	0	0	0	27	0	0	0	622	0	0	0	622	0	0	0	603	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	1	0	0			
ZONE 12	0	0	0	0	353	0	0	0	0	613	0	9	0	5135	5	53	0	5135	5	53	0	1840	0	1	0	2	1	0	0	0	0	9	0	0	0	0	3	0	0	0	194	0	0	0	90	1	3	0	
Songkhla	0	0	0	0	113	0	0	0	0	289	0	5	0	1531	2	38	0	1531	2	38	0	442	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	1	0	0	0	31	0	0	0	25	0	2	0		
Satun	0	0	0	0	13	0	0	0	0	20	0	0	0	249	0	3	0	249	0	3	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	8	0	1	0		
Trang	0	0	0	0	24	0	0	0	0	128	0	2	0	456	0	4	0	456	0	4	0	173	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	14	0	0	0			
Phattalung	0	0	0	0	45	0	0	0	0	18	0																																						

*ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร: รายงานการเฝ้าระวังโรคติดต่อในเขตสุขภาพ "PNEUMONIA" = PNEUMONIA (ADMITTED) "MENINGOCOCCAL MENINGITIS" = MENINGOCOCCAL MENINGITIS "0" = No case C = Cases D = Deaths CUM. = Cumulative year-to-date counts

Central Region* เขตภาคกลางนับรวมจังหวัดชัยนาท
หมายเหตุ: ข้อมูลที่ได้รับรายงานเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น ที่ได้รับการยืนยันแล้ว ส่วนจากผู้รายงานโรค Suspected, Probable และ Confirmed ซึ่งเป็นข้อมูลเฉพาะสำหรับการป้องกันและควบคุมโรค จึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีผลตรวจยืนยันจากห้องปฏิบัติการ

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ป่วยและตายสงสัยด้วยโรคไข้เลือดออก จำแนกรายเดือนตามวันเริ่มป่วย รายจังหวัด ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 (1 มกราคม-26 พฤษภาคม 2563)

TABLE 3 Reported Cases and Deaths of Suspected Dengue fever and Dengue Hemorrhagic fever Under Surveillance by Date of Onset, by Province, Thailand, 2020 (January 1–May 26, 2020)

REPORTING AREAS	2020														CASE	CASE	POP.
	DENGUE HEMORRHAGIC FEVER - TOTAL (DF+DHF+DSS)														RATE PER	FATALITY	DEC. 31, 2018
	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC	TOTAL	TOTAL	100,000.00	RATE	
	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	D	POP.	(%)	
Total	3836	2739	2445	2910	2206	0	0	0	0	0	0	0	14136	11	21.32	0.08	66,301,242
Northern Region	327	253	320	391	422	0	0	0	0	0	0	0	1713	3	14.15	0.18	12,107,035
ZONE 1	153	70	80	176	231	0	0	0	0	0	0	0	710	1	12.08	0.14	5,878,537
Chiang Mai	77	27	23	32	16	0	0	0	0	0	0	0	175	0	9.97	0.00	1,755,291
Lamphun	6	5	3	8	4	0	0	0	0	0	0	0	26	0	6.40	0.00	405,936
Lampang	4	2	0	4	36	0	0	0	0	0	0	0	46	0	6.18	0.00	744,714
Phrae	4	4	1	5	2	0	0	0	0	0	0	0	16	0	3.58	0.00	446,326
Nan	5	3	7	47	17	0	0	0	0	0	0	0	79	0	16.48	0.00	479,414
Phayao	1	1	12	14	3	0	0	0	0	0	0	0	31	1	6.51	3.23	476,157
Chiang Rai	51	25	23	29	102	0	0	0	0	0	0	0	230	0	17.83	0.00	1,289,873
Mae Hong Son	5	3	11	37	51	0	0	0	0	0	0	0	107	0	38.10	0.00	280,826
ZONE 2	83	107	117	150	171	0	0	0	0	0	0	0	628	2	17.62	0.32	3,565,071
Uttaradit	9	8	17	24	32	0	0	0	0	0	0	0	90	0	19.73	0.00	456,247
Tak	23	12	10	17	17	0	0	0	0	0	0	0	79	0	12.16	0.00	649,472
Sukhothai	10	15	16	5	21	0	0	0	0	0	0	0	67	2	11.20	2.99	598,287
Phitsanulok	17	32	31	50	42	0	0	0	0	0	0	0	172	0	19.86	0.00	866,129
Phetchabun	24	40	43	54	59	0	0	0	0	0	0	0	220	0	22.11	0.00	994,936
ZONE 3	116	101	147	88	37	0	0	0	0	0	0	0	489	0	16.34	0.00	2,992,420
Chai Nat	25	25	24	23	17	0	0	0	0	0	0	0	114	0	34.65	0.00	328,993
Nakhon Sawan	45	36	42	12	12	0	0	0	0	0	0	0	147	0	13.81	0.00	1,064,649
Uthai Thani	22	16	15	1	0	0	0	0	0	0	0	0	54	0	16.38	0.00	329,688
Kamphaeng Phet	12	8	29	7	2	0	0	0	0	0	0	0	58	0	7.96	0.00	728,470
Phichit	12	16	37	45	6	0	0	0	0	0	0	0	116	0	21.46	0.00	540,620
Central Region*	1846	1233	867	715	370	0	0	0	0	0	0	0	5031	6	22.10	0.12	22,764,960
Bangkok	653	340	231	121	49	0	0	0	0	0	0	0	1394	0	24.54	0.00	5,679,532
ZONE 4	230	160	104	121	57	0	0	0	0	0	0	0	672	1	12.58	0.15	5,343,264
Nonthaburi	52	34	15	15	6	0	0	0	0	0	0	0	122	0	9.85	0.00	1,238,015
Pathum Thani	26	13	13	8	11	0	0	0	0	0	0	0	71	0	6.24	0.00	1,137,603
P.Nakhon S.Ayutthaya	42	30	10	15	8	0	0	0	0	0	0	0	105	0	12.87	0.00	815,647
Ang Thong	28	22	28	22	3	0	0	0	0	0	0	0	103	0	36.65	0.00	281,014
Lop Buri	46	27	22	23	9	0	0	0	0	0	0	0	127	0	16.75	0.00	758,003
Sing Buri	10	12	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	17.16	0.00	209,733
Saraburi	25	17	7	26	19	0	0	0	0	0	0	0	94	1	14.61	1.06	643,531
Nakhon Nayok	1	5	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	14	0	5.39	0.00	259,718
ZONE 5	447	348	230	169	53	0	0	0	0	0	0	0	1247	2	23.42	0.16	5,324,608
Ratchaburi	149	78	39	43	11	0	0	0	0	0	0	0	320	0	36.67	0.00	872,615
Kanchanaburi	25	26	11	24	6	0	0	0	0	0	0	0	92	0	10.33	0.00	890,565
Suphan Buri	58	73	50	36	11	0	0	0	0	0	0	0	228	0	26.81	0.00	850,362
Nakhon Pathom	115	84	44	23	12	0	0	0	0	0	0	0	278	1	30.41	0.36	914,273
Samut Sakhon	40	38	23	12	0	0	0	0	0	0	0	0	113	0	19.71	0.00	573,215
Samut Songkhram	5	7	15	6	1	0	0	0	0	0	0	0	34	0	17.54	0.00	193,847
Phetchaburi	48	33	20	17	7	0	0	0	0	0	0	0	125	1	25.86	0.80	483,335
Prachuap Khiri Khan	7	9	28	8	5	0	0	0	0	0	0	0	57	0	10.43	0.00	546,396
ZONE 6	491	360	278	281	194	0	0	0	0	0	0	0	1604	3	26.34	0.19	6,088,563
Samut Prakan	81	62	34	18	9	0	0	0	0	0	0	0	204	0	15.47	0.00	1,318,687
Chon Buri	136	97	60	61	71	0	0	0	0	0	0	0	425	0	27.92	0.00	1,522,285
Rayong	159	120	101	105	43	0	0	0	0	0	0	0	528	1	73.61	0.19	717,276
Chanthaburi	26	20	30	47	40	0	0	0	0	0	0	0	163	0	30.44	0.00	535,478
Trat	23	16	12	8	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	25.68	0.00	229,782
Chachoengsao	12	10	4	12	10	0	0	0	0	0	0	0	48	0	6.74	0.00	712,449
Prachin Buri	15	9	20	9	1	0	0	0	0	0	0	0	54	0	11.03	0.00	489,592
Sa Kaeo	39	26	17	21	20	0	0	0	0	0	0	0	123	2	21.85	1.63	563,014

ตารางที่ 3 (ต่อ) จำนวนผู้ป่วยและตายสงสัยด้วยโรคไข้เลือดออก จำแนกรายเดือนตามวันเริ่มป่วย รายจังหวัด ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 (1 มกราคม-26 พฤษภาคม 2563)

TABLE 3 Reported Cases and Deaths of Suspected Dengue fever and Dengue Hemorrhagic fever Under Surveillance by Date of Onset, by Province, Thailand, 2020 (January 1–May 26, 2020)

REPORTING AREAS	2020														CASE	CASE	POP.
	DENGUE HEMORRHAGIC FEVER - TOTAL (DF+DHF+DSS)														RATE PER	FATALITY	DEC. 31, 2018
	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC	TOTAL	TOTAL	100,000.00	RATE	
	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	D	POP.	(%)	
NORTH-EASTERN REGION	961	843	1003	1589	1255	0	0	0	0	0	0	0	5651	1	25.68	0.02	22,002,359
ZONE 7	249	234	316	601	496	0	0	0	0	0	0	0	1896	0	37.45	0.00	5,062,199
Khon Kaen	114	124	169	293	254	0	0	0	0	0	0	0	954	0	52.83	0.00	1,805,903
Maha Sarakham	41	34	39	83	88	0	0	0	0	0	0	0	285	0	29.59	0.00	963,060
Roi Et	58	48	66	127	104	0	0	0	0	0	0	0	403	0	30.82	0.00	1,307,560
Kalasin	36	28	42	98	50	0	0	0	0	0	0	0	254	0	25.77	0.00	985,676
ZONE 8	100	48	108	227	188	0	0	0	0	0	0	0	671	0	12.08	0.00	5,553,738
Bungkan	10	3	9	27	22	0	0	0	0	0	0	0	71	0	16.77	0.00	423,485
Nong Bua Lam Phu	10	7	20	34	21	0	0	0	0	0	0	0	92	0	17.97	0.00	511,878
Udon Thani	24	9	20	47	26	0	0	0	0	0	0	0	126	0	7.95	0.00	1,584,878
Loei	28	11	38	57	61	0	0	0	0	0	0	0	195	0	30.36	0.00	642,220
Nong Khai	14	9	11	25	25	0	0	0	0	0	0	0	84	0	16.09	0.00	521,995
Sakon Nakhon	7	3	5	12	5	0	0	0	0	0	0	0	32	0	2.78	0.00	1,150,876
Nakhon Phanom	7	6	5	25	28	0	0	0	0	0	0	0	71	0	9.88	0.00	718,406
ZONE 9	456	361	388	519	336	0	0	0	0	0	0	0	2060	1	30.42	0.05	6,772,779
Nakhon Ratchasima	286	191	244	189	67	0	0	0	0	0	0	0	977	1	36.97	0.10	2,642,815
Buri Ram	37	52	45	70	36	0	0	0	0	0	0	0	240	0	15.06	0.00	1,593,378
Surin	62	32	14	33	40	0	0	0	0	0	0	0	181	0	12.95	0.00	1,397,519
Chaiyaphum	71	86	85	227	193	0	0	0	0	0	0	0	662	0	58.12	0.00	1,139,067
ZONE 10	156	200	191	242	235	0	0	0	0	0	0	0	1024	0	22.20	0.00	4,613,643
Si Sa Ket	49	44	63	29	72	0	0	0	0	0	0	0	257	0	17.45	0.00	1,472,521
Ubon Ratchathani	82	129	96	174	135	0	0	0	0	0	0	0	616	0	32.90	0.00	1,872,091
Yasothon	16	12	17	13	12	0	0	0	0	0	0	0	70	0	12.98	0.00	539,136
Amnat Charoen	4	7	9	5	10	0	0	0	0	0	0	0	35	0	9.25	0.00	378,363
Mukdahan	5	8	6	21	6	0	0	0	0	0	0	0	46	0	13.09	0.00	351,532
Southern Region	702	410	255	215	159	0	0	0	0	0	0	0	1741	1	18.47	0.06	9,426,888
ZONE 11	303	174	107	106	85	0	0	0	0	0	0	0	775	0	17.35	0.00	4,466,673
Nakhon Si Thammarat	157	100	53	24	25	0	0	0	0	0	0	0	359	0	23.03	0.00	1,558,958
Krabi	24	9	10	13	13	0	0	0	0	0	0	0	69	0	14.63	0.00	471,754
Phangnga	21	13	12	15	13	0	0	0	0	0	0	0	74	0	27.63	0.00	267,866
Phuket	42	16	5	6	5	0	0	0	0	0	0	0	74	0	18.22	0.00	406,113
Surat Thani	46	20	8	19	15	0	0	0	0	0	0	0	108	0	10.18	0.00	1,060,541
Ranong	6	6	10	16	13	0	0	0	0	0	0	0	51	0	26.68	0.00	191,134
Chumphon	7	10	9	13	1	0	0	0	0	0	0	0	40	0	7.84	0.00	510,307
ZONE 12	399	236	148	109	74	0	0	0	0	0	0	0	966	1	19.47	0.10	4,960,215
Songkhla	146	88	53	40	34	0	0	0	0	0	0	0	361	0	25.27	0.00	1,428,429
Satun	3	1	2	4	1	0	0	0	0	0	0	0	11	0	3.43	0.00	320,637
Trang	18	14	10	24	10	0	0	0	0	0	0	0	76	0	11.82	0.00	643,093
Phatthalung	22	10	13	6	0	0	0	0	0	0	0	0	51	0	9.72	0.00	524,951
Pattani	58	39	37	20	12	0	0	0	0	0	0	0	166	0	23.25	0.00	713,937
Yala	55	27	13	8	16	0	0	0	0	0	0	0	119	1	22.46	0.84	529,811
Narathiwat	97	57	20	7	1	0	0	0	0	0	0	0	182	0	22.77	0.00	799,357

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร รวบรวมจากรายงานผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาของจังหวัดในแต่ละสัปดาห์, กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา กองระบาดวิทยา รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ได้รับรายงานเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น ที่ได้จากรายงานเร่งด่วน จากผู้ป่วยกรณีที่เป็น Suspected, Probable และ Confirmed เป็นข้อมูลเฉพาะสำหรับการป้องกันและควบคุมโรค อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

เมื่อมีผลตรวจยืนยันจากห้องปฏิบัติการ

Central Region* เขตภาคกลางนับรวมจังหวัดชัยนาท

C = Cases

D = Deaths

กรมควบคุมโรค พยากรณ์โรคและภัยสุขภาพ รายสัปดาห์ ฉบับที่ 263 (วันที่ 24 – 30 พ.ค. 63)

โรคไข้เลือดออก

จากการเฝ้าระวังของกรมควบคุมโรค สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ในปี 2563 ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-18 พ.ค. 63 มีรายงานผู้ป่วยทั่วประเทศ 13,006 ราย เสียชีวิต 10 ราย โดยจากข้อมูลการกระจายของผู้ป่วย พบว่าผู้ป่วยกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยมีภาคที่พบอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือ ตามลำดับ

กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยมากที่สุดคือ 10-14 ปี (อัตราป่วย 69.81 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 5-9 ปี (54.20) และ 15-19 ปี (50.84) ส่วนจังหวัดที่พบอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ระยอง ชัยภูมิ ขอนแก่น อ่างทอง และราชบุรี ตามลำดับ

การพยากรณ์โรคและภัยสุขภาพประจำสัปดาห์นี้ คาดว่าในช่วงนี้มีโอกาสพบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเข้าสู่ฤดูฝนแล้ว ซึ่งเป็นฤดูระบาดของโรคไข้เลือดออก และแม้ว่าจำนวนผู้ป่วยในช่วงเวลาเดียวกัน ในปี 63 จะมีรายงานผู้ป่วยน้อยกว่าปี 62 ก็ตาม แต่ข้อมูลพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยาพบว่า ในช่วงนี้มีมรสุมพัดปกคลุมทำให้หลายพื้นที่ของไทยจะมีฝนตก พายุฝนฟ้าคะนอง และหากฝนตกอาจทำให้เกิดน้ำขังตามภาชนะและวัสดุต่างๆ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้

กรมควบคุมโรค ขอแนะนำให้มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายบริเวณบ้านและในชุมชน ตามมาตรการ “3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค” ดังนี้ 1.เก็บน้ำให้สะอาด เช่น พับเก็บเสื้อผ้าใส่ในตู้หรือแขวนให้เรียบร้อย เพื่อไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่เกาะพักของยุง 2.เก็บขยะที่อยู่บริเวณรอบบ้าน เก็บภาชนะใส่อาหารหรือน้ำดื่มที่ทิ้งไว้ใส่ถุงดำ และนำไปทิ้งลงถังขยะ ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง และ 3.เก็บน้ำ ภาชนะที่ใส่น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค ต้องปิดฝาให้มิดชิด ล้างคว่ำภาชนะใส่น้ำ และเปลี่ยนน้ำในกระถางหรือแจกันทุกสัปดาห์ ป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่ ซึ่งจะสามารถป้องกันได้ 3 โรค คือ 1.โรคไข้เลือดออก 2.โรคติดเชื้อไวรัสซิกา และ 3.โรคไข้ปวดข้อยุงลาย

นอกจากนี้ ประชาชนสามารถป้องกันไม่ให้ยุงกัดได้ โดยใส่เสื้อแขนยาวและกางเกงขายาว ใช้สารไล่ยุงชนิดต่างๆ เช่น DEET ใช้ลotion ยุง เช่น ตะไคร้ หรือสารเคมีอื่นๆ นอกนั้น และหากมีอาการใช้สูงปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ หน้าแดง มีผื่น มีรอยจ้ำเลือดหรือจุดเลือดออกตามลำตัว แขน ขา เบื่ออาหาร จุกแสบลิ้นปี่ หรือสงสัยว่าป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ให้ไปพบแพทย์โดยเร็ว **สอบถามเพิ่มเติมได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร.1422**

DDC
กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

สำนักงานสื่อสารความเสี่ยง
และพัฒนากลุ่มสุขภาพ
Bureau of Risk Communication
and Health Behavior Development

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

สมัครและติดตามรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ : https://wesr.doe.moph.go.th/wesr_new/

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

ปีที่ 51 ฉบับที่ 20 : 29 พฤษภาคม 2563 Volume 51 Number 20 : May 29, 2020

กำหนดออก : รายสัปดาห์

ส่งบทความ ข้อคิดเห็น หรือพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

กรุณาแจ้งมายัง กลุ่มเผยแพร่วิชาการ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
E-mail: weekly.wesr@gmail.com, panda_tid@hotmail.com

จัดทำโดย

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ชั้น 3 อาคาร 10 ตึกกรมควบคุมโรค ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 โทร. 0-2590-3805
Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Tel (66) 2590-3805
Floor 3, Building 10, Department of Disease Control, Tiwanon Road, Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province, Thailand, 11000